

письма (передача на папері емоції, яку учень переживає); моделювання вчителем ситуації успіху для дітей; оперування вербальними та наочними засобами емоційного впливу тощо.

Отже, формування та розвиток емоційного інтелекту молодших школярів – тривалий системний і безперервний процес, який потребує спеціальної підготовки вчителів початкових класів щодо забезпечення педагогічно комфортних умов та створення позитивно спрямованого емоційно безпечного освітнього середовища для навчання учнів початкової школи в сучасних умовах.

Список використаних джерел

1. Калошин В. Емоційний інтелект: сутність, необхідність, підхід до визначення. *Управління школою*. 2006. № 33. С. 2–16.

2. Мельник О. Підготовка вчителів початкових класів до формування емоційного інтелекту учнів. *Початкова школа*. 2019. № 11. С. 51–55.

3. Мельник О. М. Розвиток емоційного інтелекту молодших школярів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. № 73. 2020. Т. 1. С. 128–133. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/73/part_1/26.pdf (дата звернення: 11.04.2024).

Тетяна Кравченко

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Запорізький національний університет
(м. Запоріжжя, Україна)

Науковий керівник:

Наталія Мирончук

доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти,
андрагогіки та управління,
Житомирський державний університет імені Івана Франка
(м. Житомир, Україна)

ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЧНИХ ПОЧУТТІВ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

В умовах війни росії проти України та запитів сучасної освіти актуальною є проблема формування патріотичних почуттів в учнів початкової школи. Тільки формуючи суспільство, в якому кожен має свою громадянську позицію, цінності, національну свідомість, патріотичні почуття, наша країна зможе вистояти у війні та відновитись після її завершення. Діти – це наше майбутнє, майбутнє нації. І яким воно буде, залежить від того, що ми, дорослі, закладемо у свідомість дітей, які цінності та почуття сформуємо.

У концепції Нової української школи зазначено, що в учнів необхідно формувати соціальну та громадянську компетентності, а випускник школи повинен мати сформовані форми поведінки, які потрібні для ефективної та конструктивної участі у громадському житті, в сім'ї, на роботі. Крім того, важливими є уміння працювати з іншими на результат, попереджати і розв'язувати конфлікти, досягати компромісів. В учня має проявлятися повага до закону, дотримання прав людини і підтримка соціокультурного різноманіття. Школа у дітей має виховувати не лише

відповідальність за себе, а й за розвиток і добробут країни та всього людства [1].

Уже декілька років поспіль питання формування патріотичних почуттів учнів початкової школи є предметом наукового дискурсу багатьох учених. Так у своїх працях цю проблему висвітлили Г. Ващенко, К. Ушинський, О. Олексюк, Г. Падалка, О. Рудницька та ін.

В. Сухомлинський зазначав, що «Патріотичне виховання – це сфера духовного життя, яка проникає в усе, що пізнає, робить, до чого прагне, що любить і ненавидить людина, яка формується» [2].

У процесі дослідження вважаємо необхідним розкрити сутність понять «патріотичні почуття», «патріотизм». На думку І. Беха, «патріотизм» визначається як активне і дієве почуття належності до своєї державно-територіальної Вітчизни, органічної включеності в її соціально-політичну структуру, відданості й любові до неї, готовності до самопожертви в ім'я її процвітання. Патріотизм базується не на належності до певного етносу, який став складовою політичної нації, а на належності до громадянського суспільства як соціального організму, що існує на певному терені та перебуває під юрисдикцією однієї держави. А поняття «патріотичні почуття» трактується як прояв любові й відданості Батьківщині, прагнення діяти в її інтересах, почуття гордості за свою націю, її надбання та досягнення, бажання захищати інтереси свого народу, розбудовувати свою країну [3, с. 27].

Перший досвід патріотизму в дитини формується у сім'ї, саме батьки можуть показати дітям приклад ставлення до країни, громадянської позиції, прояву патріотичних почуттів. Надалі патріотичні почуття у дитини формуються в закладі дошкільної освіти, а потім у закладі загальної середньої освіти, первинною ланкою якого є початкова школа.

У формуванні патріотичних почуттів важливо звернути увагу на три компоненти: когнітивний, емоційно-ціннісний, діяльнісний. У формуванні когнітивного компонента дитині необхідно надати знання про видатних діячів, спортсменів, письменників України, традиції, цінності та надбання українського народу. З метою формування емоційно-ціннісного компонента педагоги навчають дітей цінувати країну, з повагою ставитись до держави. Сформованість діяльнісного компонента визначається тим, що дитина набуті знання, з урахуванням сформованих цінностей, використовує у практичній діяльності (діях, вчинках, поведінці, наприклад, розмовляє українською мовою, підтримує традиції народу тощо).

Учитель є також прикладом для дитини. Саме завдяки професіоналізму педагога відбуватиметься ефективно патріотичне виховання учнів. На сьогодні педагоги початкової школи мають спрямувати свою роботу на реалізацію таких завдань патріотичного виховання:

- формування любові та поваги до рідного краю (країни, міста, села);
- формування поваги до символів України;
- формування поваги до культурної спадщини українського народу;
- формування поваги до рідної мови та бажання спілкуватись нею;
- виховання гордості за свій народ, поваги та пошани до героїв Батьківщини;
- виховання толерантного ставлення до представників інших національностей тощо.

Як зазначає І. Бех, підростаюче покоління дорослішає, вростає в життя нового, ціннісного невизначеного суспільства, стара суспільна система руйнується [3, с. 29]. Ми погоджуємось із думкою вченого, адже сучасні діти суттєво відрізняються від

попередніх поколінь, і педагоги мають це враховувати в патріотичному вихованні учнів та організації освітнього процесу в цілому.

З метою формування патріотичних почуттів учителі початкових класів мають використовувати усі методи, сучасні форми роботи з дітьми, враховуючи їх кліпове мислення, зацікавленість гаджетами та ще несформовану медіаграмотність. Необхідно навчити дітей правильно сприймати інформацію, критично осмислювати її у сучасних ЗМІ, що відіграє велику роль у формуванні цінностей, почуттів, національної свідомості дітей [4].

Отже, формування патріотичних почуттів учнів початкової школи – це актуальне питання, яке потребує особливої уваги педагогів та активних досліджень учених. Перспективою наших подальших пошуків є визначення форм і методів патріотичного виховання учнів початкової школи.

Список використаних джерел

1. Концепція Нової української школи.
URL :<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 22.03.24).
2. Сухомлинський В. О. Пависька середня школа. Київ : Радянська школа, 1977. Т. 4. 390 с.
3. Бех І. Д., Чорна К. І. Програма українського патріотичного виховання дітей та учнівської молоді. Київ : Інститут проблем виховання НАПН України, 2014. 29 с.
4. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja / pid zag. red. N. M. Bibik. Київ : Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

Володимир Кравченко

доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри освіти та управління навчальним закладом,
Класичний приватний університет
(м. Запоріжжя, Україна)

Юрій Полєжаєв

кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент,
доцент кафедри іноземної філології та перекладу,
Національний університет «Запорізька політехніка»
(м. Запоріжжя, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У сучасних умовах в закладах вищої освіти триває пошук новітніх підходів до здійснення професійної підготовки майбутніх викладачів, здатних працювати на випередження, перебувати в гармонії із собою та навколишнім середовищем і спроможних на високому рівні вирішувати професійні завдання майбутньої педагогічної діяльності.

Наразі освітній процес в ЗВО ґрунтується на принципі інноваційності має гарантувати професійну підготовку, що ґрунтується на міцному природничо-науковому та гуманітарному фундаменті знань, високому рівні творчого потенціалу та знань методології творчості, а також діапазоні міждисциплінарних системно-інтегрованих знань про нововведення в техніці, технологіях, економіці, соціумі тощо.